REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 12 | Brașov, Miercuri 16 (29) Ianuarie | 1908.

Expozeul baronului Aehrenthal.

Comisiunea pentru afacerile străine ale delegațiunei ungare a ținut eri ședință. Cu ocaziunea aceasta br. Aehrenthal, ministrul comun al afacerilor străine, a făcut expozeul său asupra politicei externe a monarhiei.

Nimeni n'a așteptat ceva nou ori chiar surprinzător dela ministru nostru de externe. După cum a mărturisit însuși în introducerea expozeului său, situațiunea a rămas aproape neschimbată. Constată că în Europa desvoltarea pacifică se consolidează și că tendința aceasta se manifestă și pe celelalte continente.

Amintește numeroasele întrevederi de suverani, conferințe între miniștrii, transacțiuni importante cum a fost aranjamentul ruso-japonez, cel ruso-englez privitor la Asia centrală, etc. Toate acestea au contribuit la desvoltatea pacinică. In timpul mai nou s'au adaus legăturile anglo-germane și nizuințele ministrului (Aehrenthal) de a face să se strângă relațiile cu Italia în cordială înțelegere cu Tittoni ministrul de externe italian.

Vorbind despre situația în Balcani, despre acțiunea reformelor, despre Turcia și mișcarea bandelor, br. Aehrenthal spune că își dă seamă de dificultățile ce le întâmpină Turcii, în ce privește dimensiunile ce le ia mișcarea bandelor, dar trebue să recunoască că autoritățile otomane, nu proced în contra bandelor în mod consequent; ele se mulțămesc la acțiuni detașate, recăzând apoi totdeauna în quietismul oriental, poate în considerare că prin faptul că creștinii se omoară între dânșii, ei lucrează în favoarea conservărei dominațiunei turcești.

Trece apoi la apelul puterilor semnatare ale acordului din Mürtzsteg, zicând că el a impresionat favorabil poporațiunea din Balcani și suveranii dela Belgrad, Sofia și Atena dau declarațiuni corecte și asigurări, că nu vor să tolereze pe teritoriul lor formațiunea de bande.

Trecând la raporturile monarhiei noastre cu statele balcanice, br. Aehrenthal face relativ la relațiile cu România următoarea importantă declarațiune:

„Intru cât privește România, nici o schimbare nu a intrevenit în legăturile noastre amicale cu acest stat, legături ce datează de ani îndelungați. Astăzi precum și în trecut soluțiunea problemelor din țară sunt socotite la București ca principala sarcină a politicei interne, iar în cestiunile externe România socotește cu dreptate că cel mai bun mijloc de a-și salvgarda interesete este o unire intimă cu sforțările conservatoare ale puterilor“.

A mai vorbit ministrul de externe despre bunele raporturi cu Franța, despre politica economică a monarchiei și nouele linii de drum de fer și a tras apoi conclusiunea, care concordează pe deplin cu întroducerea.

După ministrul de externe a luat cuvântul raportorul comisiunei pentru afacerile străine, Nicolae Thoroczkay. La râmat ceea ce a auzit din gura barounlui Aerenthal despre România, și așa a găsit cu cale să ridice cele mai grave acuzări în contra României, zicând că situația generală politică ar arăta, că *România nu merită laudele pe cari i le aduce ministrul de externe.* Thoroczkay motivează aceasta acuzare, zicând între altele:

„E lucru cunoscut că Regele României primește adeseori atât la București cât și la Sinaia Români, cari sunt cunoscuți ca agitatori naționaliști în Ungaria și consfătuește mult cu ei și că miniștrii români visitează adesea Ungaria unde se întâlnesc din întâmplare întotdeauna cu persoane, cari se află în capul agitației naționalităților și ale căror porniri iredentiste sunt cunoscute“.

„E foarte jicnitor faptul, că în școlile din România se învață cărți de geografie și hărți în cari o parte din Ungaria e presentată ca teritoriu românesc și considerată ca o provincie românească, care aparține numai pentru moment Ungariei.“

„Iredentismul Românilor nici nu poate fi asemănat cu acela al Italienilor. Cu toate că în Italia sentimentele iredentiste sunt foarte desvoltate într'o parte a poporului, care nu pierde nici o ocazie pentru a demonstra în contra ungurilor, guvernul italian nu se identifică cu această mișcare și protestează în mod loial în contra ei. Procederea politică a României se prezintă în așa fel că nu mai poate fi tolerată, și de aceea delegația să atragă atențiunea ministrului de externe asupra acestui punct“.

După asaltul acesta înfuriat al kossuthistului Thoroczkay în contra României și a Românilor de aici, s'a curmat deocamdată desbaterea espozeului și delegații unguri din comisiune au rămas foarte satisfăcuți că baronului Aehrenthel i-au aplicat o lovitură.

Credem că ministrul de externe va ști ce să le răspundă acestor nesăbuiți adversari ai Românilor. Și va ști să facă distincțiune, poate mai bine chiar decât antecesorii săi, între relațiile cu România și cauza Românilor din Ungaria. Aceasta o va face, credem, cu atât mai mult cu cât acum se desmint din izvor oficios faimele lățite despre apropiata sa retragere.

Thun, Aehrenthal și politica exterioară. Ziarul »Zeit« din Viena primește următoarele informațiuni: Știrea despre criza în ministerul de externe și că contele Fr. Thun ar fi destinat de urmaș al lui Aehrenthal, tot se mai susține. Se discută acest caz mereu, deși până în ziua de azi nu se știe adevărata cauză a vizitei contelui Thun la Berlin. Nu se poate nega de altă parte că br. Aehrenthal a ajuns într'un corn de capră căci între Austro-Ungaria și Germania s'au ivit neînțelegeri în cestiunea reformelor macedonene. Germania vede cu ochi răi, că Austro-Ungaria s'a angajat în măsură prea mare cu Rusia în cestiunea reformelor, pe când politica Germaniei e favorabilă Turciei și nu vreau s'o forțeze de a întroduce reformele. Printr'asta br. Aehrental a ajuns într'o situație din cele mai neplăcute, fiindcă nu poate să ia poziție contra aliatului german.

Pe când împăratul Austriei a fost bolnav, — adauge informatorul lui »Zeit« — principele moștenitor a luat cestiunea reformelor macedonene în mână și a băgat de samă, că politica lui Aehrenthal nu e destul de prevăzătoare ca să poată afla un mod de scăpare din labirintul cestiunei macedonene. De aceea s'a căutat un succesor pentru cazul când Aehrenthal, care de altfel stă în relații foarte amicabile cu curtea rusească, ar fi constrâns să se retragă. Așa a ales pe contele Thun ca eventual succesor. Deci Thun a primit porunca de a merge la Berlin, ca să facă acolo ca »particular« vizite »vechilor sale cunoștințe«. La Berlin a fost primit de împăratul și într'o bună dimineață poate să ajungă ministru de externe în Viena.

Despre expozeul ministrului de externe. I-se anunță lui »Magyarorszag«, că în discusiunea asupra expozeului baronului Aehrenthal se va desbate în delegațiunea ungară și pretinsa atitudine sprijinitoare ce ar fi avut'o guvernul român față cu mișcarea Românilor din Ungaria. Deși guvernul român nu este acuzat, că ar sprijini mijlocit ori nemijlocit mișcarea Românilor, totuși să crede, că guvernul român, în ce privește anumite fapte și întrelăsări, a dat prilegiu de a se lăți credința între Românii din Ungaria, că conducătorii lor pot să conteze și la sprijinul guvernului român.

Tratat comercial între România și Turcia. Dl Ioan Papiniu, ministru plenipotențiar al României la Constantinopol, a avut Sâmbătă o lungă întrevedere cu ministrul de externe turcesc. Această întrevedere este în legătură cu chestiuni privitoare la încheierea unui tractat comercial definitiv între România și Turcia.

Inființarea casei rurale în România. Din București se anunță, că dl Anton Carp va depune în cursul săptămânei viitoare proectul de lege pentru înființarea Casei Rurale. Casa Rurală va fi o instituțiune mixtă cu un capital inițial de 10 milioane lei, dintre cari 5 milioane vor fi acoperiți de Stat și 5 milioane de particulari. Conducerea afacerilor vor fi încredințate unui director general, care va avea ca ajutoare doi subdirectori. Guvernul ca și la celelalte instituții supuse controlului Statului își va numi un guvernator care să supravegheze mersul afacerilor.

Franța și Marocul. In consiliul de miniștri francez, care a avut loc Sâmbătă, s'a

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Lumi pitice.

— Fine —

Vor fi auzit mulți neastronomi despre brâul asteroizilor sau planetoizilor, al acelor globuri planetare, ce cu puține esceptiuni circulează între Marte și Jupiter.

Până la sfârșitul secolului trecut s'au descoperit vr'o 500. Fiind aceste corpuri relativ mici, într'un timp părea că s'a ajuns limita descoperirilor posibile. Atunci păși fotografia la mijloc ducând la rezultate neașteptate. Procedeul fu acelaș ca la fotografarea stelelor fixe. Dacă îndreptăm refractorul fotografic spre o regiune a cerului și expunem timp de mai multe ore, știm din capul locului că toate obiectele nemișcătoare trebue să apară ca puncte s'au discuri mici, presupunând firește că aparatul de orologerie, ce învârte refractorul în senzul mișcărei aparente a stelelor fixe, funcționează ireproșabil. Dacă însă vom afla pe placă urme lungărețe ale efectelor de lumină, vom ști cu siguranță că obiectele luminoase corespunzătoare au trebuit să se fi mișcat și prin urmare nu sunt stele fixe.

Cu acest metod profesorul Max Wolf din Heidelberg a descoperit în 22 Decemvrie, 1891, planetoidul al 323-lea, botezat »Brucia«. In Faur, 1892, descoperi al 329-lea, numit »Swea«. In 1 Noemvrie, 1894, dete în urma altui asteroid de miscare geocentrică remarcabilă, ce spunea că orbita-i are înclinare pronunțată spre ecliptică. Calculul întreprins în Paris și Berlin a demonstrat, că planetoidul respectiv se poate apropria la 12 milioane miluri de pământ.

Lucrarea neobosită a lui Wolf avu și alte urmări însemnate. Astfel regăsi câțiva asteroizi perduți. Asteroidul No. 149, »Medusa« fu descoperit prin observație vizuală la 1 Octomvrie, 1875, dar abia rămase vizibil 8 zile și dispăru fără să mai poată fi zărit de cineva. In 14 August, 1891, îl regăsi Wolf, pe cale fotografică, în opoziția 12. Tot cu metodul fotografic regăsi astronomul amintit în 1 Septemvrie, 1892, asteroidul No. 163, »Erigone«, ce fusese descoperit în 1876, dar care dispăru la scurt timp după descoperire. Până în vara anului 1895 s'au mai regăsit:

No. 175	Andromache	la	dist.	3·228	dela	Soare;
No. 192	Nausicaa	»	»	2·403	»	»
No. 228	Agata	»	»	2·202	»	»
No. 306	Unitas	»	»	2·358	»	»
No. 313	Caldea	»	»	2·376	»	»
No. 317	Roxana,	»	»	2·286	»	»
No. 321	Florentina	»	»	2·886	»	»

Tot atât de mănoase a fost cercetările lui *Charlois* din Nizza. Din 19 Septemvrie 1892 și până la finea lui Iunie 1894 a câștigat în total 115 plăci. Pe 75 din aceste, își imprimaseră urma 157 planetoizi diferiți, din cari 112 erau deja cunoscuți, iar 45 atunci s'au descoperit pentru prima dată. Seceriș bogat, favorizat și de cerul pur al Nizzei! După calculul lui Tissérand, diametrul multor globuri de aceste, judecând din mărimea lor fotometrică, variază între 10—20 km., fiind deci piticii sistemului solar.

Wolf însuși mărturisește, că în lipsa unui instrument puternic, n'a văzut nici unul din planetoizii, ce i-a descoperit pe cale fotografică.

Y. H. Metcalf, a înaugurat în observatoriul său privat din Taunton (Massachusetts, Nordamerica) un procedeu ingenios cu totul invers celui aplicat de Wolf. El dă refractorului fotografic, ce urmărește stele în mișcarea lor zilnică, o mică deplasare de 34" pe oră, paralel cu ecliptica. Cam atâta face mișcarea orară mijlocie a planetoizilor. Prin acest metod asteroizii formează imagini rotunde pe plăcile fotografice și stelele lasă trăsături lungărețe, iar Metcalf a putut surprinde corpuri cu mult mai mici decât Wolf. Am înainte-mi 3 fotografii: una reprezentând micul planet Thetis, de mărimea 10·6; a doua arătând un asteroid de mărimea 13-a, descoperit în Taunton la 22 Martie 1896 și-n fine pe a treia recunoscând planetoidul 1905 S H de mărimea 13·5

Personal mă înveselește aspectul celor 4 sateliți principali ai lui Jupiter, licărind de o parte și de alta a globului uriaș ca patru schintei mititele. Câte idei nu evocă fotografia sateliților V—VII? a asteroizilor? A sateliților lui Marte, din cari cel intern circulează mai repede decum rotează planetul, încât pentru cerul lui Marte el apune la răsărit și răsare la apus?

Un Phobos, un satelit ca Themis, un asteroid ca 1905 S H ar fi prea puțin pentru un Cesar, un Carol V, un Napoleon. Suprafața unui astfel de corp ceresc abia face cât teritoriul Transilvaniei, ori al unui comitat. Totuși fiecare își are rostul în mecanismul universului, fiecare ne arată relativitatea lucrurilor din lume.

Gavr. Todica.

hotărât să nu se mai trimită trupe în Maroc. O altă hotărâre importantă este şi aceea, de a nu se mai vota nici un împrumut pentru întreprinderi făcute în această ţară.

Tot Sâmbătă au avut loc în parlamentul francez desbaterile interpelării cu privire la Maroc. Ministrul Pichon a declarat, că Franţa nu a avut nici odată intenţiunea de a ataca Marocul, pentrucă nici odată poporului francez nu i-au plăcut aventurile. In ce priveşte relaţiile Franţei cu celelalte state, ministrul a declarat că Franţa se bucură de simpatie în lumea întreagă.

Poarta şi recunoaşterea agenţilor europeni. Din Constantinopol se anunţă că Poarta a înaintat puterilor răspunsul său cu privire la nota colectivă a ambasadorilor de a se prelungi mandatul comisiunei macedonene. Răspunsul Porţei este negativ. Poarta a mai adăogat, că nu va primi decât în mod provizoriu pe agenţii civili şi militari europeni în serviciul statului otoman.

Organizaţie de partid.

Primim dela presidiul biroului central instituit pentru *organizarea „partidului român din clubul dietal al naţionalităţilor“* următorul comunicat :

Partidul naţional român, în şedinţele ţinute la 19 şi 20 Ianuarie 1908 st. n. a luat în desbatere şi a stabilit definitiv regulamentul şi întreg planul de organizare al partidului, şi totodată pe aceasta bază a decretat înfiinţarea secţiei române a partidului naţional român din clubul dietal al naţionalităţilor.

Decretată fiind astfel secţia română şi organizarea partidului pe aceste baze nouă legale, secţia română s'a constituit astfel: President : George Pop de Băseşti. Vice-presidenţi : Dr. Teodor Mihali, Coriolan Brediceanu şi Dr. Nicolau Oncu. Secretar general : Vasilie Lucaciu. Secretari: Dr. Alexandru Vaida-Voevod şi Dr. Ioan Suciu. Cassar : Vasilie Goldiş şi Controlor: Dr. Stefan C. Pop.

Totodată, partidul cu vot unanim a decretat oraşul Arad, ca centru de organizare a partidului naţional român, şi spre acest scop sub prezidiul deputatului Dr. Nicolau Oncu a instituit biroul central cu roşedinţa în Arad, constituit din următorii deputaţi naţionali : Dr. Nicolau Oncu, vicepresident, Dr. Ioan Suciu secretar, Vasile Goldiş cassar şi Dr. Stefan C. Pop, controlor al partidului.

Acest birou central al secţiei române din clubul parlamentar al naţionalităţilor, este esclusiv autorizat şi însărcinat cu conducerea tuturor afacerilor ce priveşte partidul şi organizaţia sa, şi pe acest temeiu a şi început deja lucrările de lipsă spre pornirea organizării, şi îndată ce aceste vor fi terminate, în timpul cel mai scurt posibil, biroul central numai decât va face toţi paşii de lipsă pentru imediata organizare a partidului, în toate comitatele şi cercurile electorale locuite de români.

Şi până atuncia, toată corespondenţa ce priveşte partidul şi organizarea sa, să se trimită la adresa deputatului Dr. Ioan Suciu în Arad, iar afacerile de cassă a partidului la adresa deputatului Vasilie Goldiş tot în Arad.

Din camera ungară.

— Şedinţa din 16 Ian. n. —

Dr. A, Vlad (continuând): Acum trec asupra excepţiilor, cari se refer la împrejurarea, că anume cari chestiuni au rămas neresolvite în complexul acestui proiect de lege, cu toate că ele sunt strict legate de proiectul de lege.

In primul rând în privinţa dreptului material, şi mai ales a stabilirei cheii de parcelare urbarială a relevat proporţii conform experienţei de până aci.

Toţi ştim că lipsurile de natură urbarială nu aduc nici prin prescripţie, nici prin deposedare nici o schimbare în persoana proprietarului. Sunt şi azi casuri, când e nevoie ca o pădure, ori vre-un izlaz care era proprietatea exclusivă a iobagului din anul 1848 până azi, să fie parcelată. Foştii proprietari de pământ acum cer ca partea lor să fie parcelată proporţional. Dar cum se întâmplă asta? Se ia drept bază terenul de pământ ce-l aveau iobagii la 1848, şi fără considerare la numărul actual al locuitorilor comunei, a locurilor pentru zidirea de case, cât de mari sunt lipsurile populaţiei comunale, cari trebuiesc satisfăcute, partea iobagilor de odinioară se stabileşte astfel, ca lipsurile întregei comune, ce existau în 1848, să fie satisfăcute. Deci presupunând că în acea comună erau la 1848 o sută de teritorii iobăgeşti, partea ce compete după fiecare teritorii iobăgeşti se stabileşte aşa, că numai astfel de teritorii iobăgeşti să fie satisfăcute. Considerând acuma că în astfel de locuri, unde proprietarul de pământ deja de 60 de ani, ori cine ştie de când, nu şi-a pus piciorul, vine judecătoria şi spune, că ia două părţi, ia trei părţi din cutare pădure, din cutare izlaz, încât comunei nu-i rămâne nici atâta decât are nevoie pentru îndeplinirea lipsurilor sale de acuma. Care va fi resultatul? Acela, că oamenii emigrează, pentrucă nu sunt capabili să-şi ţină animale, să se provadă cu lemne pentru foc, ceea-ce are ca urmare sărăcirea poporului.

Mă pot referi la cazuri speciale : la comuna Rădueşti. Comuna, foştii urbariali au cerut ajutor, şi ce a făcut judecătoria? Tribunalul din Deva a respins pe urbariali cu rugarea lor referitoare la separare, motivând cu aceea, că nu are o atare valoare, încât să se renteze o eventuală parcelare.

Acesta a fost punctul de vedere al forului prim judecătoresc. Tabla a ordonat parcelarea adoptând punctul de vedere al urbarialiştilor. Afacerea a ajuns la Curie, care în hotărârea sa interesantă şi după părerea mea lipsită de temeiŭ, a stabilit următorul principiu: Rugarea se respinge, pentrucă nu ţin de posibil, ca din 48 încoace urbarialii să nu-şi fi primit partea lor, prin urmare parcelarea nu se poate admite.

Când îmi dau seama de practica, că dacă moşierii, marii proprietari, cer separarea pădurilor şi păşunilor, cari sunt exclusiv în posesiunea foştilor iobagi, cererea li-se încuviinţează, şi când îmi dau seamă de practica contrară, care se manifestă în respingerea acestor cereri dacă sunt ridicate din partea foştilor iobagi, pe motiv că au fost de mult satisfăcuţi, repet, când îmi dau seamă de aceste două practice contradictori : ţin de necesar ca legislaţiunea să aducă dispoziţii şi în chestia aceasta. Legislaţiunea trebuie să stabilească principiul, că acolo, unde drepturile şi servituţile urbariale au fost într'adevăr documentate, aceia trebuie să dovedească că cei cari cer separarea au fost de mult satisfăcuţi — cari invoacă argumentul acesta.

Mai e şi o altă chestiune importantă, a căreia resolvire n'o găsesc în proiectul de lege : situaţia clăcaşilor. Sunt astfel de clăcaşi şi între Săcui. Mă ocup cu această chestie mai ales din motivul, că mi-s'au adresat câţi-va inşi cu o astfel de plângere să aduc lucrurile acestea în discuţia camerei.

Zice scriitorul acelei epistole Sebesi Sütö Ferencz din Marosvecse — comitatul Murăş-Turda — că satul nostru Marosvecse după lege a fost liberat în 1848 de sub iobăgia şi totuşi mai multe case de pe domeniul baronului Kemény cu intravilanele şi cu extravilanele lor nu au fost liberate până astăzi şi nouă neputincioşilor Săcui ni-s'au impus astfel de arenzi pentru case şi pentru intravilane, încât între împrejurările de astăzi noi nu le putem suporta, pentru care cauză mulţi dintre locuitorii dela noi se refugiază în România si în alte locuri.

Din întreaga scrisoare reiese că aceştia erau astfel de clăcaşi.

Günther Antal, ministru de justiţie: Măierişteni!

A. Vlad: Da. In 1848 clăcaşii au rămas în situaţia de mai înainte, posedând mobilele în schimbul unor contraservicii. Aceasta e o specie de proprietate împărţită. In unele locuri în cartea funduară e întrodus proprietarul şi precum şi usufructuarul, în unele sunt întroduse şi contraserviciile, în alte locuri nu sunt întroduse. Sunt cazuri, în cari e întrodus în cartea funduară numai usufructuarul, iar în alte locuri numai proprietarul terenului fără a fi însemnat cine este usufructuarul?

Clăcaşii aceştia se pot răscumpăra. Avem şi o lege asupra acestei cestiuni. Dar această lege nu prevede — şi aci văd eu greşala — că rescumpărarea să se facă prin intervenirea statului şi pune în prospect numai ajutorul statului acolo, unde se cere. Ce se întâmplă însă cu aceşti clăcaşi? In cele mai multe locuri proprietarul a ridicat din an în an valoarea prestaţiunilor clăcaşilor cu toate că nu ar fi avut drept a o ridica fără consimţământul clăcaşilor. Valoarea prestaţiunilor acestora s'a urcat pe alocuri atât de mult, încât usufructul nu mai are nici un preţ pe lângă atari condiţii şi clăcaşii au părăsit posesiunile după cum s'a întâmplat şi la proprietăţile din Várhely ale erarului, unde li s'a spus clăcaşilor, că ei nu au nici un drept de proprietate asupra posesiunilor, nici de proprietate împărţită, ci au pământurile numai spre folosinţă şi au fost puşi să iscălească contracte de arendă, iar acum erarul exarendează terenurile prin licitaţii, cari se învoiesc din cinci în cinci ani şi dacă usufructuarul, care se întâmplă să'şi fi clădit casă asupra terenurilor ce le are acum cu arendă şi nu poate să liciteze peste toţi concurenţii, atunci poate să'şi părăsească casa şi să ia lumea în cap. Trebue, ca să se reguleze situaţia acestor clăcaşi şi regularea nu se poate face decât prin ajutorul statului şi dacă se decretează obligativitatea recumpărărei proprietăţilor clăcaşilor.

Cât pentru procedură, regret, că procedura nu este verbală.

Respinge proiectul.

Un ziarist maghiar la Björnson.

In articolul prim, publicat sub titlul de mai sus în numărul nostru de eri, am promis că vom reveni asupra interwievului ce l'a acordat Bjornson raportorului ziarului „Az Ujság“ şi în special asupra celor spuse de Bjornson, cum a venit dânsul să se informeze despre stările din Ungaria şi să-şi ridice glasul în favorul naţionalităţilor din Ungaria. Iată ce a istorisit Bjornson ziaristului maghiar :

Intreg lucrul e de origine mai veche, nu s'a început acuma! zise B. aşezându-se comod în fotel, ca unul ce voeşte să converseze mai îndelungat.

Am luat hârtie şi cerusă pentru a face însemnări.

— In timpul din urmă, vara petrec în *Schwacz* aproape de Insbruck; iară iarna sunt în Roma... Vara nu pot suporta căldura prea mare, iarna gerul... de aceea petrec vara în Tirol, şi iernez în Roma... în timpul acesta e în splendoare Roma... Aşadară ca să nu trec dela obiect, care mă interesează foarte mult, în Schwacz am primit într'o zi un ziar german... Mi-l'au trimis pentrucă în el era vorba de mine... Cum răsfoiam ziarul, văd un articol despre stările *ruteno-polone*... Se zicea, că Polonii, în netoleranţa lor naţională asupresc pe Rutenii din Polonia. Acest fapt m'a revoltat din cale afară, precum mă revoltă oricând orice asuprire şi persecutare a unei naţionalităţi... Acest sentiment l'am dus în sufletu-mi mai departe, în luptele vieţii... Cu cestiunea Rutenilor însă n'am avut timp să mă ocup acum, căci împrejurările politice norvegiene mi-l'au răpit cu desăvârşire.

— Mai târziu mi-a ajuns din nou în mâni un ziar nemţesc, în care se scrie despre asuprirea Rutenilor. Acesta mi-s'a trimis direct cu scopul, şi am fost rugat, să mă ocup cu acest lucru. Ca să nu sufer o aşa nedreptate... Să protestez în numele culturei.. Lucrul a început să mă intereseze. Articolul dorit încă nu l'am scris, ce-i drept, dar am început să studiez cestiunea, serios, după cum orice studiu în orice direcţie fie el, îl concep serios. Am început deci să studiez starea Rutenilor, istoria polonă şi netoleranţa lor faţă de naţionalităţi, activitatea pretinilor păcii şi rolul lor şi în timpul acesta ocupându-mă continuu cu ideia asupririi naţionalităţilor, am început să mă interesez şi de situaţia Maghiarilor şi Slavilor din Ungaria. Şi atunci am ajuns la lucruri în adevăr revoltătoare. Nici odată n'am simpatizat cu rolul prietinilor păcii, dar acum m'am scârbit de ei cu desăvârşire. Necontenit vorbesc de pace, dar aceasta — ar fi bună numai în lună. Nici nu e altundeva! Vorbirile lor în ton înalt — *der Friede in dem Mond*! Acasă poartă răsboiu neîndurat în contra naţionalităţilor, dar pentru aceea — vorbesc despre pace. Nu numai Polonii, Prusienii, ci şi — Maghiarii. Cu deosebire rolul iezuitic al lui Apponyi — *Appuny*, zise cărunţul luptător — m'a revoltat.

— Atunci, sfârşind cu studiile profunde urmate în această direcţie am scris un articol în contra *amicilor păcii*. Inainte de asta cu 3 ani. Acest articol n'a produs vr'o mare senzaţie. Cercurile competente nici n'au observat doară articolul, înţeleg ca amici ai păcii. Dar l'au observat naţionalităţile asuprite. Sute şi sute de scrisori am primit din locuri diferite şi peste tot m'au rugat să continui răsboiul în contra asupritorilor. Eu însă i-am respins. Să se adreseze altcuiva, eu am alt lucru.

— Rutenii au voit să mă aleagă şi într'o *anchetă*. Şi aceasta am respins'o. N'am timp pentru asta. Dar ei numai pe mine m'au voit. Scrierile mele au plăcut mult Rutenilor şi vedeau în mine pe apărătorul lor chemat. Cu sutele mi-s'au adresat, în scris şi personal, ca să-i ajut şi pe mai departe. Şi de astădată i-am respins. Sunt cu mult mai modest, decât ca să privesc aceasta rugare de merit personal. Şi apoi nu vreau să fiu anteluptătorul lor stabil înaintea tribunalului Europei... Cu toate astea m'a pătruns soartea lor nefericită şi am început din nou să studiez lucrurile. Căci sentimentul libertăţii a devenit în mine o mărturisire (confesie) sufletească! Luptele interne ale popoarelor totdeauna m'au interesat! In acestea sunt cele mai mari momente tragice. Apărarea celor mai slabi în contra puternicilor... Aceasta-i cea mai mare tragedie şi cea mai frumoasă dramă. Lupta popoarelor, a rasselor...

— Şi acum din nou m'am aprofundat în acest studiu. Polonii au fost până acum totdeauna simpatici în ochii Europei. Istoria lor e într'adevăr pătrunzătoare. Şi acum ei, cari pot cunoaşte simţământul amar al libertăţii perdute, jugul îngrozitor al asupririi, acum ei păşesc în contra Rutenilor cu intoleranţa naţională! Am scris atunci un articol sub titlu »*Polonii ca asupritori*« şi am pledat în contra Polonilor şi amicilor păcii.

— Aici mi-s'a început adevărata luptă. *Paderewsky* a răspuns la articolul meu. M'a atacat. Dar eu i-am răspuns şi cred, că i-am răspuns bine, pentru că de atunci — tace. Acest articol a produs însă mult sânge rău între amicii atacaţi ai păcii şi soţia mea m'a şi făcut atent să încetez cu asta! S'au dacă scriu, să scriu despre Ruteni, dar să las în linişte pe amicii păcii.

— In timpul ăsta a venit la mine un deputat polon din imperiul german. E şi redactor pe lângă asta, ziarist.. La început am crezut, că vrea să mă tragă la răspundere, pentrucă am atacat pe Poloni; dar n'a făcut-o. Când însă eu singur am adus conversaţia la această chestie, mi-a zis:

— D-ta ai dreptate... Asupririle naţionale sunt totdeauna de dispreţuit. Şi eu le condamn, deşi, în cazul acesta Polonii sunt vinovaţii... Dar eu, mărturisesc adevărat, n'am venit pentru asta. Cu totul pentru altceva. Voesc să vă rog, ca să ne ajutaţi; să ajutaţi polonii din Rusia — în contra asupririi prusiene!

— Prusianul are mână de fer. Cu ei nu e bine să 'ncepi luptă! — răspunse soţia mea, care era de faţă la convorbire,— şi ei nici nu se sperie de un articol de ziar...

— Nici nu, vă rog, de aceea, ca să se sperie prusienii,— răspunse deputatul meu polon— ci pentru ca să întăriţi pe Poloni în luptele lor. Căci dacă vă vor vedea pe partea noastră, acest fapt le va da puteri noui la rezistenţă.

— Lămurirea aceasta a lucrurilor mi-a dat de gândit. Adevărat. Celui slab îi dă putere gândul, că în tabăra sa e şi altcineva, decât—conaţionalul său. Un străin, care în suflet ţine şi luptă cu ei!

— Până acum nici nu mi-a trecut prin minte să păşesc contra Maghiarilor. Totdeauna am iubit pe Maghiari. Le cunosc bine istoria şi îi înşir între cele mai vrednice popoare. Totdeauna s'au purtat cavalereşte şi bărbăteşte. Şi apoi eu sunt om bătrân, mi-aduc bine aminte şi de luptele din 1848. De rolul lui Kossuth Lajos şi Petöfi... Aceasta totdeauna a contribuit, ca naţiunea maghiară să-mi fie foarte simpatică. In decursul scrierilor şi studiilor mele însă, apoi din epistolele primite am ajuns la conclusia, că şi în Ungaria sunt asuprite naţionalităţile străine. Aceasta m'a revoltat cu atât mai mult, întru cât contele Apponyi, cel mai guraliv amic al păcii, este tocmai — Maghiar! Vorbeşte despre pace, dar pe lângă asta — poartă războiŭ. Şi tocmai faţă de naţionalităţi!

— Atunci am scris un studiu mai mare cu titlul »*Amici ai păcii*« şi toate astea le-am scris în el. Studiul ar fi trebuit să apară deodată în mai multe limbi... Tocmai în timpul acesta se ţinea în München congresul de pace la care am fost invitat şi eu ca membru onorar.

M'am bucurat mult de această ocaziune. Aceasta mi-a trimis'o cerul, ca să pot măsura o nouă lovitură lui Apponyi. Atunci am scris epistola aceea memorabilă, că unde este Apponyi, acolo eu nu merg.

— De aici încolo, cunoaşteţi, ce s'a întâmplat.....

ŞTIRILE ZILEI.

— 15 Ianuarie v.

Din prilegiul centenarului al 15-lea dela moartea Sf. Ioan Gură de aur, s'au început în Roma un şir de sărbători la cari şi-au anunţat sosirea mai mulţi arhierei ai bisericilor orientale. Biserica română greco-catolică o va reprezenta la acestea serbări. Preasfinţitul episcop al Lugojului Dr. Vasile Hossu, care a şi pornit deja la Roma. In biserica sfântului Atana-

siu vor fi vecernii solemne împreunate cu predică şi liturgii solemne. Se poate, că liturgia solemnă din capela Propagandei, o va celebra Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu, zice »Unirea«. — In una din zilele 24—27 Ianuar va fi o şedinţă festivă în onoarea sfântului Ioan Gură-de-aur, când vor rosti vorbiri şi reprezentanţii diferitelor biserici. In 27 Ianuarie va fi o liturgie solemnă în Vatican, în »aula delle beatificazioni«. La început era proiectată liturgia în biserica sfântului Petru, dar poate starea sanitară a Sfinţiei Sale Papei reclamă schimbarea acestei dispoziţii. La liturgia aceasta a fost învitat să pontifice patriarhul din Alexandria Cyril VIII. Vor concelebra mai mulţi arhierei. In 30 Ianuarie n. va fi o a doua şedinţă festivă.

Sărbătorile noastre şi armata comună. Ştim că d-l dep. Coriolan Brediceanu, cu ocaziunea desbaterei proiectelor de recruţi, a adus între altele la cunoştinţa ministrului apărării ţării, că în armata noastră nu se respectă legea şi datinele strămoşeşti ale soldaţilor şi ca exemplu a adus faptul că anul acesta recruţii români de confesiune gr. or. şi gr. cat. au fost chemaţi la serviciu tocmai în ziua de Crăciun. D-l Brediceanu a cerut ministrului să intervină ca astfel de lucruri să nu se mai întâmple şi să nu se i-a în'deşert sentimentul religios al soldaţilor, căci religia este baza existenţii fiecărui popor, precum şi a fiecărui stat. Că d-l Brediceanu a avut dreptate, când şi-a ridicat glasul în dieta ţării pentru respectarea sărbătorilor strămoşeşti, ne dovedeşte — durere — şi un caz regretabil întâmplat aici în Braşov sub ochii noştri. Ni se comunică adecă, că voluntarii români, cari îşi fac stagiul în şcoala voluntarilor din Braşov, nu numai că n'au fost conduşi în sărbătorile Naşterii Domnului în biserica românească, *ci în toate cele trei zile de sărbătoare au fost ţinuţi în serviciu greu de dimineaţa până seara*. Şi aceasta se întâmplă, nu altundeva, ci tocmai în Braşov, oraş cu o populaţiune românească de peste 10.000 suflete, cu instituţii numeroase culturale româneşti, cu doi preoţi militari români, cu numeroşi ofiţeri români, cu un regiment românesc, cu patru biserici româneşti etc. Comandantul şcoalei militare, un ofiţer de altfel cu calităţi distinse, s'a făcut, cu sau fără voie, vinovat de o bruscare condamnabilă a sentimentului religios al Românilor din Braşov. Noi, cari am privit şi privim armata comună de o instituţiune, în care mai au refugiu principiile de egalitate şi de nepărtinire în ce priveşte mai ales diferitele confesiuni, trebue să condamnăm cele petrecute şi credem a fi în drept să aşteptăm şi să cerem dela superiorii militari, să fie mai cu atenţiune şi cu echitate în asemeni cazuri.

Reprezentanţa oraşului Braşov va ţinea Mercuri în 29 eventual Joi în 30 Ian. a. c. o şedinţă ordinară. La ordinea zilei sunt 37 obiecte.

O adunare a socialiştilor s'a ţinut alaltăeri, Duminecă, în Braşov, având la ordinea zilei chestia votului universal. A vorbit în limba ungară un trimis din Budapesta, iar în româneşte a vorbit d-l Creţu un delegat din Arad, care a luat parte şi la congresul socialist din Bucureşti. Ambii oratori au îndemnat muncitorimea la luptă prin o unire cu toate naţiunile, protestând contra guvernului coaliţionist, care urmăreşte scopul de a falsifica votul universal. — La urmă s'a primit cu unanimitate de voturi o rezoluţie, prin care se autorisează comitetul central social-democrat, ca în caz dacă guvernul va aduce proiectul votului plural în parlament, aşa după cum l'a descoperit ziarul »Népszava«, să proclame imediat *greva generală politică în toată ţara*. Ni se comunică că după terminarea întrunirei »socialiştii români« s'au adunat în localul clubului muncitor, unde s'a constituit un comitet de organizare a muncitorilor români din Braşov.

Necrolog. In Band a incetat din viaţă după scurte suferinţe, Marţi 21 Ian. venerabila matroană *Maria Simon*, în etate de 84 ani. Inmormântarea a avut loc în 23 Ian. n. a. c. Odihnească în pace!

Notari români premiaţi şi distinşi. Comisiunea economică a comitatului Sibiiu, pe baza concursului publicat, a premiat pe notarii Nicolae Tămaş din Cacova şi Ilie Iliu din Orlat cu câte 150 coroane premiu pentru zelul şi activitatea rodnică desvoltată pentru înflorirea comunelor lor pe terenul economic, iar notarilor Aurel Hăţegan din Sibiel şi Demetriu Munthiu din Reciu, pentru acelaşi zel le-a exprimat recunoştinţa sa. In fine comisiunea şi-a exprimat regretele, că ceilalţi notari poartă de tot puţin interes în această direcţiune, dar speră totodată că pentru viitor notarii din comitat se vor nisui a se distinge pe terenul propăşirei economice.

Conducători de şcoale de pomi premiaţi şi distinşi. Intre conducătorii de şcoale de pomi premiaţi de comisiunea economică a comitatului Sibiiu se află şi următorii Români: Nicolae Stancu din Loman, Ioan Bratu din Tilişca, premiaţi cu câte 30 cor., Ioan Hanzu din Cacova şi Teofil Căliman din Răşinari, premiaţi cu câte 20 cor., iar între cei distinşi cu recunoştinţă e Ioan Dobrotă din Sibiel. E de observat, că comisia a premiat câte 2 conducători din cele 6 cercuri pretoriale ale comitatului, va să zică pe 12 inşi, dintre cari, conform celor de sus, Români sunt 5, iar restul de 7 Saşi. »T. R.«

Pentru muzeul Asociaţiunii. Au mai dăruit ca rescumpărare a felicitărilor de Anul nou următorii P. T. Domni, cărora le exprimăm cele mai călduroase mulţumite. Transport: K. 683.30. Simeon Ciuca, paroh, Mociu 2 c. Elie Popoviciu, paroh, Sibişel 5 c. Danilă Muntean, notar i. p., Mureş-Ludoş 5 cor. La olaltă Cor. 695.30. Sibiiu, în 26 Ian. 1908. Prezidiul Asociaţiunii: Iosif Sterca Şuluţu.

O invenţie românească. Din Bucureşti se anunţă că doi tineri, d-nii Paul C. Dobrescu şi Franţ Heinrich, primul mecanic şi al doilea tinichigiu, au inventat un *aparat de încălzit de o rară utilitate*. El poate fi adoptat la orice sobă şi e foarte simplu constând dintr'un tub în care se introduce lichidul încălzitor inventat tot de dânşii şi numit »motorină« şi alt tub ce răspândeşte flacările în interiorul sobei. Minunatul aparat, dacă arde în continuu, nu consumă mai mult de 20—30 bani pe zi »motorină«, care costă 5 bani jumătate litrul, şi în 25 de minute se poate încălzi orice cameră. E o economie de combustibil nespusă. Aparatul poate fi transportat dintr'o cameră în alta, încălzind astfel întreaga casă. El nu scoate nici miros, nici fum, nu se strică nici odată şi preţul lui de 30 de lei e din cele mai modeste în raport cu economia adusă. Până acum se găsesc deja 60 de bucăţi fabricate la inventatori în strada Lascar Catargiu No. 10. Această invenţiune e menită să răstoarne cu totul modul nostru de încălzit, ne mai uzând în sobele unde va fi întrebuinţat nici lemne, nici cărbuni.

Cinci ani pentru insulta superiorului. Cetim în »Viitorul« din Bucureşti: Conziliul de războiu al corpului 2 de armată a judecat Vineri pe soldaţii Visan şi Teodor, din regimentul 27 infanterie, cari aflându-se în gara Beoca, pe când trecea trenul cu soldaţii din regimentul 20 Teleorman, trimişi sub comanda d-lui căpitan Stanian, pentru a potoli răscoalele din Martie trecut, au insultat şi ameninţat pe numitul ofiţer. Ambii au fost condamnaţi la câte 5 ani închisoare.

250 de mii de dolari pentru flori. Cadourile ce se vor oferi cu ocazia cununiei contelui Széchenyi cu d-ra Wanderbild au o valoare de 800 mii dolari. Pentru ziua nunţii, au fost comandate flori în valoare de 250 mii de dolari.

Furtuni pe mare. Căpitanul vasului englez, care a sosit Sâmbătă la Victoria (Columbia britanică), povesteşte, că nişte furtuni îngrozitoare au sămănat moartea pe ţărmurile întregei Japonii. In largul mării, lângă Hohaido (provincia Yeso) s'au înecat 10 vapoare şi 20 de corăbii mari. Din Sapporo, aceeaşi provincie, se anunţă că s'au înecat 600 de bărci de pescari. Au fost mai multe sute de victime. Valurile mărei, revărsate pe coaste, au distrus mii de case şi au înecat un foarte mare număr de locuitori.

Mâncaţi de lupi. Se anunţă din Berednye, că preotul ungur, Buzinkay, împreună cu birjarul său, au fost mâncaţi de o haită de lupi, pe când mergeau cu trăsura la oraş.

Automobil pe ghiaţă. Contele Graw a trecut pe lacul îngheţat Bodensee cu automobilul mergând dela Reichenau la Allenfach, fără nici un accident.

Un mâncător de cadavre. Se anunţă din Madrid, că la Icla (Spania) un oarecare Ortega desgropa noaptea morţii de curând îngropaţi, carnea lor o frigea şi o mânca. Ortega luat de scurt de poliţie, a confirmat învinuirea ce i se aduce. El a desgropat şi a mâncat până acuma 20 de cadavre omeneşti, însă crede că nu a făcut nici o crimă, deoarece, dacă nu ar fi mâncat el aceste cadavre, le-ar fi mâncat viermii.

Din cercul Branului.

— *14/27 Ian. 1908.*

Mult stimate dle Redactor! Sâmbătă în 12/25 l. c. s'a dat *un banchet* în hotelul central din Bran, *în onoarea nou alesului protopretor al cercului Bran, dl Herszeny Bela şi a pretorului Emil Bota.* Printre oaspeţi s'a remarcat cu deosebire prezenţa, în ţinută corectă a preoţimei şi învăţătorimei noastre, apoi notarii şi vicenotarii din cerc, amploiaţii din Bran, fabrica de celulosă din Zărneşti, primari şi alte persoane fruntaşe din cerc.

Primul toast la ridicat preotul rom.-cat. din Bran, în onoarea protopretorului să 'nţelege în limba maghiară. — Imediat se scoală dl protopop *Hamsea* şi salută pe protopretor în numele preoţimei, învăţătorilor şi a poporului din cerc. Vorbirea aceasta a făcut bună impresiune asupra tuturor, căci a fost rostită cu mult avânt şi ce e mai important, cu multă demnitate. S'a mai toastat pentru preoţi şi pentru notari din partea dlui Zecha veterinarul, iar dl Pompiliu Dan, într'un frumos şi concentrat discurs închină în sănătatea tatălui dlui protopretor, a dlui Herszeny Imre. Au mai vorbit dl notar I. Vodă şi dl paroh Enescu.

Vrednic de amintire este toastul dlui vicenotar I. Berariu, care întâi ungureşte apoi româneşte, tălmăceşte în foarte potrivite cuvinte sentimentele de dragoste şi alipire a locuitorilor din cerc faţă de protopretor.

In decursul cinei, lăutarii cântau alternativ cântece româneşti şi ungureşti. Către 11 oare, se ridică de nou dl protopop, şi cere scuze că atât dânsul cât şi preoţimea, în vederea serviciului de a doua zi, se văd siliţi a părăsi petrecerea. D-nul protopretor mulţameşte celor prezenţi, pentru căldura cu care la întâmpinat şi promite a fi un bun prietin şi povăţuitor poporului din cercul pe care are onoarea a-l conduce.

Avem bună nădejde, că noul protopretor va lucra cu bună voinţă pentru binele şi prosperarea locuitorilor din cercul Bran, sperăm că nu va lăsa ca poporul să simtă numai greutatea şi asprimea legei, ci îi va fi un bun şi sincer povăţuitor, în care caz şi noi îl asigurăm de dragostea, stima şi respectul nostru.

Noi brănenii, îl cunoaştem de mai înainte pe dl Herszeny, căci a mai servit aici ca pretor şi de aceia avem deplină încredere într'ânsul, ne bucurăm că s'a întors ca şef de cerc în mijlocul nostru şi din inimă curată îi zicem un »Bine ai venit«

Delabran.

Spicuiri.

Cauze ale mizeriei omeneşti.

La 781,267,500 lei se ridică, în cifră aproximativă, venitul anual al Franţei din alcool şi tutun.

Acestea sunt cele două plăgi de căpetenie cari apasă materialmente şi moralmente asupra societăţii şi cari aduc de cele mai multe ori mizeria în căminurile sărace.

Risipă, sănătate, timp şi cinste pierdută, acestea sunt rezultatele celor două viţiuiri ale vremii noastre, viţiuiri cari stăpânesc pe capii de familie, lăsând în voia sorţii pe ai lor.

In fiecare stat se mai poate adăoga încă atâta sumă pentru cheltuelile militare, în Franţa de bună seamă peste un miliard.

De toate aceste nenorociri societatea omenească nu se va putea uşura decât atunci când lumina va pătrunde în cele mai de jos staturi ale ei.

O curiositate.

Profesorul Münsterberg din Havard a găsit o metoadă curioasă care cu ajutorul electricităţii poate să determine în mod ştiinţific dacă un prevenit este vinovat sau nu.

Se foloseşte de un aparat compus dintr'un cadran împărţit în 100 de părţi şi putând fi străbătut de un ac într'o zecime de secundă. Printr'acest ac străbate un curent electric; pe de altă parte prevenitul ţine între buzele sale un mic aparat, prin care de asemenea trece susamintitul curent electric. Cea mai mică mişcare a buzelor întrerupe curentul şi opreşte pe loc acul dela cadran. Judecătorul pronunţă diferite cuvintele acuzatului şi la fiecare cuvânt, acesta trebue să răspundă îndată prin cel dintâi gând care-i trece prin minte. Aparatul permite să se socotească cu precisiune timpul care separă răspunsul de întrebare şi să se socotească de asemenea turburarea pe care fiecare cuvânt o pricinueşte în spiritul prevenitului.

Arta judecătorului ar sta în aceia să ştie să aleagă cu pricepere cuvintele cari pot îndeosebi să turbure pe acuzat.

Deşi acest mijloc nu se poate folosi cu siguranţă şi succes de către judecătorul de instrucţie, totuşi e o frumoasă contribuţie ce o dă autorul prin această descoperire ştiinţei, care la rândul ei, dacă nu azi sau mâne, măcar într'un viitor nu tocmai îndepărtat poate da o bună mână de ajutor justiţiei.

ULTIME ŞTIRI.

Viena, 28 Ianuarie. După cum se aude noua convenţie comercială, ce urmează să fie încheiată între Austro-Ungaria şi Serbia, se va deosebi de cea veche prin aceea, că impozitul pe comunicaţie va fi trecut direct la tariful vamal. Cu chipul acesta finanţele statului sârb realizează o economie de mai bine de 3 milioane. Se va micşora considerabil vama pe articole industriale de interes special pentru Austro-Ungaria, ca articole textile, sticlă, metal, încălţăminte, piele etc. In schimb va fi mărită vama pe ciment, bere şi zahar. Zaharul brut va suferi o încărcare vamală de 20 la sută iar zahărul rafinat de 30 la sută.

Sighetul Marmaţiei, 28 Ianuarie. Se anunţă, că în mai multe părţi ale acestui ţinut au avut loc cutremure de pământ. In comuna Şolva cutremurul a durat câteva secunde. Femeile au leşinat de spaimă. Pereţii multor case au crăpat. In comuna Mamoş poporul era în biserică şi asculta liturghia, când veni cutremurul. Oamenii îngroziţi au început să îngenunche şi să se roage cu glas tare la Dumnezeu să-i scape de pierzare. Spaima a fost mare.

Petersburg, 28 Ianuarie. Ministrul afacerilor străine al Rusiei, d. de Isvolsky, va publica peste câteva zile o carte nouă galbenă asupra tratatului politic încheiat între Rusia şi Japonia asupra afacerilor Chinei şi Extremului Orient.

Petersburg, 28 Ianuarie. Din Lublin se anunţă că a încetat acolo din viaţă maestrul şachist Mihael Tschigorin în etate de 60 ani.

Bibliografie.

„Compassul Românesc“ de *N. P. Petrescu* partea I. şi II. care conţine şi legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu, Braşov. Preţul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 689—1908.

Pályázati hirdetmény.

Brassó város polgári közkorházá-nál elhalálozás folytán megüresedett főorvosi (primarius) állásra pályà-zatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 2000 korona fizetés és 600 korona lakbér.

Pályázok az 1876. XIV. t. c. 63 §-a értelmében igazolni tartoz-nak, hogy legalább két évi gyakor-lattal birnak.

Korházi gyakorlatnak, mentői képesitésnek, korházi tanársegédi szolgálatnak kimutatása, ezen minő-sitéssel nem biró más pályázó felett előnyt biztosit.

Az általam kinevezés utján be töltendő állás elnyeréseért a szabály-szerüen fölszerelt pályázati kérések f. é. február hó 15-én d. e. 12 oráig adandók be Brassó vármegye al-ispáni hivatalába.

Brassó, 1908 január hó 25 én.

Jekelius Ágost, s. k. alispán.

Nr. 38,1—3.

„ŞERCĂIANA“,

institut de credit şi economii societate pe acţiuni în Şercaia. | **„Şercăiana“ hitel és takarék-pénztár, részvénytársaság Sárkányban.**

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi eco-nomii „ŞERCĂIANA“ societate pe acţiuni în Şer-caia, se invită la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Şercaia la 1 Martie 1908 st. n. la 2 oare după amiazi în localul institutului.

Obiectele:

1. Esmiterea a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcţiunei şi al comitetului de supra-veghiere referitor la socotelile anului 1907 şi darea absolutorului.
3. Propunerea direcţiunei asupra împărţirei veni-tului curat.
4. Alegerea la 3 membrii în direcţiune.
5. Alegerea comitetului de supraveghere.

Şercaia, în 12 Ianuarie 1908.

Direcţiunea.

N.B. Acei acţionari cari voesc a participa la aceasta adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi sunt ru-gaţi a-şi depune la cassa institutului acţiile eventual plenipotenţele.

Meghivó.

A „ŞERCĂIANA“ hitel és takarék pénztár részvénytársaság Sárkány-ban t. c. részvényei az in-tézet helyiségében 1908 év márczius hó 1-en d. u. 2 órakor tartandó

IV-ik rendes közgyülésre

meghivatnak.

Tárgyak:

1. Két részvényes megjelölése a jegyzőkönyv hi-telesitésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1907 évi zárszámadásokra vonatkozólag és a fel-mentvény megadása.
3. Az igazgatóság előterjesztése a tiszta nyereség felosztására.
4. 3 igazgatósági tag megválasztása.
5. A felügyelő bizottság megválasztása.

Sárkány, 1908 január hó 12-én.

Az igazgatóság.

T.i. Azon részvényesek kik személyesen vagy meg-hatalmazottjai által ezen közgyülésre résztakarnak venni, kéretnek részvényeiket vagy meghatalmazási okmá-nyaikat az intézet pénztáránál letenni.

Contul bilanţ — Mérleg számla

cu 31 Decemvrie 1907. — 1907 december hó 31-ikével.

ACTIVA. — VAGYON.		Cor.	fil.	PASIVA. — TEHER.	Cor.	fil.
Cassa în numărar — Készpénz		12496	16	Capital societar — Részvénytőke	50000	—
Cambii escomptate — Leszámitott váltók		552848	72	Fondul de reservă — Tartalékalap	10564	10
Diverse conturi debitoare — Különféle adós számlák		117	45	„ „ binefacere — Jótékonycélu alap	567	30
Obligaţiuni — Kötelezvények		2189	01	Depuneri spre fructificare — Takarék betétek	371956	86
Mobiliar — Felszerelés	K 623 50			Cambii reescomptate—Visszleszámitolt váltók	108447	—
10% amortizare — 10% leirás	„ 62 35	561	15	Dividendă neridicată—Fel nem vett osztalék	187	50
Efecte — Értékpapirok		200	—	Diverse conturi creditoare — Különféle hitelező számlák	898	33
				Saldul intereselor transitorii — Átmeneti kamatok egyenlege	13147	60
				Profit curat — Tiszta nyereség	12643	80
		568412	49		568412	49

Perdere şi Profit pro 1907. — Veszteség és nyereség számla 1907 évre.

SPESE — KIADÁSOK.		Cor.	fil.	VENITE — BEVÉTELEK.		Cor.	fil.
Interese — Kamatok:				Interese — Kamatok:			
pt. fondul de reservă — a tartalék alapnak	509·58			la cambiile escomptate — leszámitolt váltók után	39053·80		
„ depuneri — betétek után	16823·25			de întârziere — késedelmi	4968·85		
„ cambii reescomptate — visszleszámitolt váltók után	6147 99	23480	82	la obligaţiuni — kötelezvények után	200·34	44222	99
Dări — Adók:				Proviziuni — Jutalékok		312	62
de stat — állami	1585·—						
comunale şi comitatense — községi és megyei	718·60						
10% la int. de dep — 10% betéti kamat után	1682 33	3985	93				
Spese — Költségek							
chirie — házbér	400·—						
salare — fizetések	3000·—						
diverse spese mărunte — külömböző kisebb költségek	962 71	4362	71				
Amortizare din mobiliar — Leirás a felszerelés számlán		62	35				
Profit curat — Tiszta nyereség		12643	80				
		44535	61			44535	61

Şercaia, în 31 Decemvrie 1907. — Sárkány, 1907 deczember hó 31-én.

Dr. Pompei German m. p. preşedintele direcţiunei — az igazgatóság elnöke. *George Vlad* m. p. cassar — pénztárnok. *Valeriu Ghircoiaş* m. p. contabil — könyvelő.

Membrii direcţiunii: — Az igazgatóság tagjai:

Dr. Hariton Pralea m. p. *Ioan Bunea* m. p. *Valer Sassebeşi* m. p. *Rozalim Mijea* m. p. *Simion Langa* m. p. *Victor Vlad* m. p.

Comitetul de supraveghiere: — Felügyelő bizottság:

S'au revăzut şi s'au aflat în consonanţă cu cărţile purtate în deplină ordine. — Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak találtatott.

Şercaia, în 12 Ianuarie 1908. — Sárkány, 1908 január hó 12-én.

Iacob Popeneciu m. p. preşedinte. *Ioan Dejenariu* m. p. *George Urs* m. p. *Petru Bărbat* m. p. *Ioan Fëtu* m. p.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.